

RECENZJE

Corpus Inscriptionum Poloniae. Tom IV: Województwo włocławskie, z. 2: ziemia dobrzyńska. Suplement, opr. Andrzej Mietz, Rypin 1995

Seria wydawnicza Corpus Inscriptionum Poloniae wzbogaciła się niedawno o kolejną publikację w opracowaniu Andrzeja Mietza, doświadczonego wydawcy źródeł epigraficznych. Wydawnictwo, będące suplementem do opracowanego przezeń, wraz z Janem Pakulskim, tomu poświęconego zabytkom epigrafiki ziemi dobrzyńskiej¹, obejmuje łącznie 53 inskrypcje z XVI-XVIII w. (3 pochodzą z XVI w.; 27 z XVII w. oraz 23 z XVIII w.). Wśród wydanych inskrypcji znajdują się zarówno takie, do których wydawcom nie udało się mimo podjętych starań, dotrzeć, jak i przeoczone w trakcie wcześniej prowadzonych prac inwentaryzacyjnych. Podobnie jak tom główny zawierający inskrypcje dobrzyńskie, wydawca zamieścił również cztery napisy zaginione (nr 4, 28, 29, 30) oraz 9 zachowanych w muzeach na przedmiotach pochodzących z ziemi dobrzyńskiej (w tomie posiadają one dodatkowo własną numerację (1(41) – 9(49)). W omówieniu wstępnym uwzględniono 49 inskrypcji, bez czterech pozostałych, które zamieszczone zostały w aneksie i nie uwzględniono ich również w zestawieniach tabelarycznych.

Wstęp do wydawnictwa zawiera 5 tabel obrazujących zagadnienia dotyczące materiału i techniki wykonania napisów, typu inskrypcji, ich języka, a także przykłady stosowanego literactwa. Wydawnictwo uzupełniają też dwie mapki pokazujące rozmieszczenie wydanych w suplemencie inskrypcji oraz pochodzenie i miejsce współczesnego przechowywania uwzględnionych zabytków muzealnych.

Wydawnictwo Andrzeja Mietza nie odpowiada w całości zasadom przewidzianym instrukcją wydawniczą dla źródeł epigraficznych opracowaną przez badaczy lubelskich². Odbieganie od tych zasad widoczne jest jednak coraz bardziej w kolejno publikowanych tomach Corpus Inscriptionum Poloniae opracowywanych poza lubelskim środowiskiem naukowym. Zjawisko to, które niewątpliwie nie wpływa korzystnie na kształt integralnie traktowanej serii wydawniczej, sugeruje pilną potrzebę ponownego przedyskutowania zasad tej instrukcji, co staje się możliwe dzięki doświadczeniom wydawców reprezentujących dzisiaj kilka ośrodków naukowych w kraju. W wypadku omawianego tomu rzecz dotyczy w pierwszym rzędzie uwzględnienia inskrypcji zaginionych, znajdujących się w muzeach, a także wydania inskrypcji datacyjnych powstałych po XVI wieku

(oprócz graffiti) i monogramów powstałych po XV wieku. Wydawca przekonująco wyjaśnia uwzględnienie napisów datacyjnych i monogramów. Natomiast publikowanie inskrypcji z zabytków muzealnych stanowi *novum* w serii *Corpus* i wymagałoby bliższego komentarza wyjaśniającego ich dobór. W pierwszym rzędzie chodzi o inskrypcje napisane (zachowane na zabytkach znajdujących się w muzeach i archiwach) oraz umieszczane na monetach, nie uwzględniane w omawianym wydawnictwie.

Publikowanie inskrypcji zaginionych uzasadnione było w tym wypadku potrzebą kontynuacji zgodnie z zasadami przyjętymi w tomie głównym zawierającym dobrzyńskie napisy. Tam jednak umieszczone zostały one w odrębnym katalogu z własną numeracją, podczas gdy suplement lokuje je w głównym ciągu alfabetycznym i chronologicznym, oznaczając je jedynie gwiazdką. Byłoby chyba lepiej zachować poprzednio przyjętą zasadę. Należy zgodzić się z wydawcą odnośnie podawania w uwagach informacji o hagiogramach i innych znakach symbolicznych (s. 9-10). Potrzebne wydają się także zamieszczane w uwagach informacje o ulokowaniu zabytków w kościele i miejscu umieszczenia na nich inskrypcji, jak również wzmianki o elementach heraldycznych.

W 5 przypadkach, we wstępie, znajdziemy też korekty i uzupełnienia edycji inskrypcji publikowanych już w tomie głównym.

Omawiane wydawnictwo ma charakter uzupełniający, stąd też sporządzanie odrębnych zestawień tabelarycznych dla publikowanych tam inskrypcji i poddawanie ich osobnej analizie nie było zasadne, sam wydawca stwierdza zresztą, że publikowany materiał nie przynosi nowych informacji np. w zakresie badań nad historią pisma. Należało raczej opublikować ponowne całościowe zestawienia i mapę z tomu głównego, uzupełnione o dane zawarte w suplemencie. Szkoda również, że nie zamieszczono także indeksów, co przy skromnym zakresie publikowanego materiału było łatwe do wykonania.

W sumie zeszyt 2 tomu 4 *Corpus Inscriptionum Poloniae* oraz suplement wydany przez Andrzeja Mietza obejmuje 367 inskrypcji. Zatem pierwotna edycja nie uwzględniła ok. 14% dobrzyńskich epigramów. Nie jest to ilość bagatelna. Wskazuje ona w pierwszym, rzędzie na trudności, z jakimi spotykają się wydawcy w toku prac inwentaryzacyjnych. Odnalezienia nowych zabytków nie możemy nigdy wykluczyć, jednak dzięki publikacji Andrzeja Mietza edycja dobrzyńskich inskrypcji jest już zapewne zbliżona do całości.

Przypisy

- 1 Corpus Inscriptionum Poloniae, t. IV, Województwo wrocławskie, z. 2: ziemia dobrzyńska, opr. A. Mietz i J. Pakulski, Wrocław-Toruń 1987.
- 2 Instrukcja wydawnicza dla źródeł epigraficznych, opr. w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii i Bibliotekoznawstwa Instytutu Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 1992.